Antti Lindtman EKL:n valtuuston kokouksessa 27.10.2022:

Henki ja terveys, sota ja rauha, leipä ja lämpö –

Olemme perusasioiden äärellä

Kansanedustaja Antti Lindtman aloittaa puheensa isoin linjoin ja laajoin kaarin. Hän kuvailee, kuinka sääntöperustainen järjestelmä ja etupiireihin perustuva voimapolitiikka, suurvaltapolitiikka, ovat törmäyskurssilla. Hänen mukaansa me emme ole ottamassa askelia kohti kylmää sotaa, mutta kylläkin kohti suurvaltakamppailua, jossa taistelevat läntisten demokratioiden arvot ja Venäjän sekä Kiinan kaltaisten autoritääristen yhteiskuntien arvot.

– Elämme kovia aikoja, ystävät hyvät. Tämä lausahdus, jota sarjakuvahahmo toistelee, on ollut monesti mielessäni näitä kriisejä hoitaessamme, toteaa Lindtman.

– Venäjän on aina vain vaikeampi löytää ulospääsyä sodasta, koska se on laajentanut sodan energiasodaksi ja rakentaa lännestä Venäjän vastustajaa. Varma asia on kuitenkin, että Venäjä tulee häviämään tämän sodan. Kysymys on vain siitä, milloin se tapahtuu, toteaa Lindtman painokkaasti.

– Tässä on kyse isommasta kamppailusta. Kiina seuraa todella tarkkaan, mitä Ukrainassa tapahtuu ja sen pohjalta he päättävät, miten toimivat Taiwanin suhteen. Kiinalla on nyt ensimmäistä kertaa sotilaallinen kyvykkyys liittää Taiwan itseensä.

Pitävätkö lännen rivit?

Antti Lindtman korostaa, kuinka tärkeää on, että Euroopassa rivit pysyvät, siitä huolimatta, että joudumme kärsimään sodan välillisistä seurauksista. Yhtä tärkeää on, että myös Yhdysvalloissa rivit pitäisivät.

– Näyttää siltä, että republikaanit voittavat Yhdysvaltojen välivaalit. Parlamenttiin ja edustajainhuoneeseen nousee Trumpin faniporukkaa. He eivät välitä Ukrainan tukemisesta, joten Yhdysvaltain sotilaallinen ja taloudellinen tuki Ukrainalle saattaa alkaa laskea vuodenvaihteen jälkeen. Tällöin Euroopan tuki Ukrainalle on entistäkin tärkeämpää. Euroopan rintaman on syytä pitää, painottaa Lindtman uudelleen.

Inflaation paluu

Länsimaat ovat jo pitkään siirtäneet tuotantoaan Kiinaan. Niillä tuotoilla Kiina on lainoittanut länsimaita. Siksi meillä on ollut pitkän aikaa alhainen inflaatio. Energiariippuvuuden lisäksi Kiinan ja lännen, Euroopan, välillä on monia muita riippuvuuksia. Niiden vaikutukset ovat moninkertaiset. Esimerkiksi puolet kännyköiden mikrosiruista tuotetaan Taiwanissa, Lindtman kuvaa globaalia keskinäisriippuvuutta.

Hän on huolestunut maailman poliittisen jakautumisen ulottumisesta talouteen. Voimmeko jatkossa luottaa siihen, että saamme tuotteita, jotka on valmistettu toisella puolen maailmaa?

– Tämä kansainvälinen työnjako on tuottanut taloudellista hyvinvointia viimeiset kolmekymmentä vuotta. Arvojen kamppailusta voi seurata globalisaation takapakki, pohtii Lindtman.

On satsattava omavaraisuuteen

Ratkaisun avaimet ovat hänen mukaansa siinä, että maiden ja mantereiden on ryhdyttävä satsaamaan omavaraisuuteen. Mikäli maailmantalouden jakautuminen Kiinan johtamiin autoritääriisiin valtioihin ja lännen demokratioihin jatkuu, niin taloudellinen kasvu hidastuu ja inflaatio voimistuu.

– Meidän on seistävä tiukasti arvojemme takana ja käytävä läpi kaikki riippuvuutemme, muutkin kuin energiariippuvuus Venäjästä. Kun ne on tunnistettu, on satsattava omavaraisuuteen ja omaan tuotantoon, tiivistää Lindtman ulospääsyn askelmerkit.

Energiavetoinen inflaatio ja vihreä siirtymä

– Poliittisessa keskustelussa jotkut tarjoavat inflaation torjuntakeinoksi vihreän siirtymän pysäyttämistä. He uskottelevat, että sillä saataisiin energian hinnannousu kuriin. Se ei ole ratkaisu vaan pahentaisi tätä ongelmaa.

Lindtman muistuttaa, että Suomessa ja Ranskassa on tällä hetkellä Euroopan matalin inflaatio, koska energiantuotantomme perustana ei ole fossiilinen maakaasu tai hiili. Meillä on ydinvoimaa ja muita päästöttömiä energiatuotannon muotoja.

– On tärkeää jatkaa tätä kehitystä ja toteuttaa vihreä siirtymä mahdollisimman nopeasti. Se on ainoa pysyvä ja kestävä tapa päästä pois energiavetoisesta inflaatiosta, hän painottaa.

Päättäjien arvoilla on väliä

– Vihreä siirtymä ei tapahdu hetkessä ja siksi on todella tärkeätä, että me päättäjät huolehdimme siitä, että kaikki pitävät mukana. Oli inflaatio mikä tahansa, oli taloustilanne mikä tahansa, niin oikeisto näkee vain yhden ratkaisun: hinnat nousevat, joten alennetaan veroja. Puolueiden väliset erot näkyvät hyvin tässä asenteessa, sanoo Lindtman ja jatkaa:

– Britanniassa konservatiivit yrittivät ratkoa tätä ongelmaa rikkaiden veronkevennyksillä. Tämä on tarkka paikka Suomen päättäjillä: toisaalta ei pidä lisätä niitä tekijöitä, jotka aiheuttavat inflaatiota, mutta toisaalta on pidettävä huolta siitä, että kaikki pysyvät mukana. Tämä on sosialidemokraattien linja: nyt ei ole mahdollista eikä järkevää toteuttaa oikeiston ajamaa veronkevennysmallia, koska se vain pahentaa inflaatiota.

Tärkeä valinnanpaikka: mikä linja ensi vuonna

Suomen julkinen talous on pärjännyt näiden kriisien keskellä paremmin kuin aiemmissa kriiseissä. Julkisen talouden näkymä ei silti ole kovin hyvä, ja me tarvitsemme toimia sen vakauttamiseksi.

Lindtman korostaa, että on täysin mahdoton ajatus, että vietäisiin läpi miljardien veronkevennykset, joista suurin osa menisi niille, jotka kaikkein vähiten kärsivät inflaatiosta. Ja samaan aikaan tehtäisiin isot leikkaukset koulutuksessa sekä hoito- ja hoivapuolella.

– On löydettävä ratkaisuja, jotka auttavat heitä, joilla on suurimmat kulut. Olemme tehneet pieniä, mutta välttämättömiä päätöksiä, sillä niiden avulla apua voidaan antaa kohdennetummin apua eniten tarvitseville.

Hoivakriisi on syy viedä soteuudistus entistä nopeammin läpi

– Suomessa tulevaisuuden haasteet liittyvät hoitoon, hoivavelkaan ja työvoiman saatavuuteen. Työvoimapula koettelee tällä hetkellä paitsi Suomea ja yleisestikin länsimaita. Norjassakin on pula hoitajista, vaikka siellä on korkeammat palkat.

– Hyvinvointialueuudistus olisi pitänyt tehdä jo aiemmin. Hoivakriisi ei ole syy keskeyttää tätä uudistusta. Se on syy viedä se entistä nopeammin läpi. Päättäjien on ensi vaalikaudella pystyttävä osoittamaan perusterveydenhuoltoon lisäresursseja ja parempi hoitotakuu. Resursseja on siirrettävä perustasolle, linjaa Lindtman.

Sukupolvien sopimus

Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan menestystarina perustuu sukupolvisopimukseen, jossa kukin sukupolvi huolehtii vuorollaan edellisen sukupolven turvallisesta vanhuudesta ja toisaalta seuraavan sukupolven mahdollisuuksista ponnistaa eteenpäin elämässään. Tästä meidän on pidettävä kiinni.

– On panostettava koulutukseen ja osaamiseen, on myös purettava kannustinloukkuja. Meidän on saatava enemmän ihmisiä töihin. Pyrimme edistämään sitä esimerkiksi 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuella ja yli 60-vuotiaiden työtulovähennyksellä.

Turhaa pelottelua eläke- ja hoivapommeilla

Antti Lindtman kuvailee aikaa, jolloin hän tuli mukaan kunnallispolitiikkaan. Tuolloin 2000-luvun alun suomalaisessa yhteiskunnassa meni syvälle ajatus siitä, että kohta tulee eläkepommi ja sitä seuraa hoivapommi ja että eläkkeensaajien suuri määrä olisi syypää niihin.

Kansanedustaja Antti Lindtman (Sdp), EKL:n valtuuston puheenjohtaja Mirja Janérus ja EKL:n hallituksen puheenjohtaja Simo Paassilta. Kuva: Anneli Velho.

– Muistan, kuinka meille Vantaan kaupunginhallituksen kokouksessa esiteltiin kaavioita, joissa kerrottiin, kuinka paljon kohta olisi yli 75-vuotiaita ja kuinka valtavasti heille tullaan tarvitsemaan ympärivuorokautisen, raskaan laitoshoidon paikkoja. Vantaa alkoi ostaa osuuksia Kaunialan sairaalasta vuonna 2006. Miten kävi? Hoivapommia ei tullut ja Vantaa myi Kaunialan sairaalan hirvittävällä tappiolla, muistelee Lindtman.

– Ihmisten elinaika on pidentynyt niin, että he ovat saaneet hyviä elinvuosia. Elämän loppuosan raskasta hoitoa vaativa osuus on pysynyt suurin piirtein samana kuin aikaisemminkin.

– Hoivan puolella totta kai tämä ikärakenteen muutos haastaa meitä, mutta ei ole mitään sellaista, mistä emme voisi selvitä. Meillä ei siis mitään syytä purkaa sukupolvien välistä sopimusta, Lindtman sanoo painokkaasti.

Verotusta ei pidä lähteä alentamaan

Antti Lindtman korostaa, että haasteita saattaa aiheuttaa se, että jotkut tahot pitävät, varsinkin rikkaiden, verotusta liian korkeana ja ajavat sukupolvisopimuksen purkamista riippumatta taloustilanteesta tai inflaation suuruudesta.

– Tuolle linjalle ei pidä lähteä, koska silloin hyvinvointiyhteiskuntamme rahoitus ja kyky tuottaa palveluja romahtaa. Jos niin käy, niin syynä ei ole se, että eläkeläiset olisivat taakka tälle yhteiskunnalle. Kyse on puhtaasti poliitikkojen arvovalinnoista. Se on tärkeää ymmärtää, Lindtman muistuttaa.

– Minä lähdin politiikkaan sen vuoksi, että pidämme kiinni sukupolvien sopimuksesta. Siitä että ketään, vauvasta vaariin, ei jätetä, vaan kaikista pidetään huolta. Näillä arvoilla me hoidamme inflaation, tulevat haasteet hoivapuolella, osaamisen vahvistaminen nuorten puolella.

Meitä eläkeläisiä on paljon, mutta kun me emme vaan osaa äänestää oikein. Kuinka saisimme mielipiteemme esille seuraavissa vaaleissa?

– Paha kysymys, minä olen ehdolla vain Uudellamaalla, naurahtaa Lindtman ja jatkaa, että äänestyskäyttäytymiseen vaikuttaa paljon se, mistä asioita vaalikentillä puhutaan ja mihin asioihin julkisuudessa otetaan kantaa.

Lindtman antaa esimerkin: viime eduskuntavaalien alla Esperi Caren laiminlyönnit käynnistivät ison vanhustenhoivakeskustelun. Se järisytti poliittista kenttää. Hän pohtii, että jos tuo keskustelu olisi jatkunut vaaleihin asti, niin vaalitulos olisi on ollut erilainen. Erot olisivat olleet isommat.

– Sitten keskustelu siirtyi ilmastonmuutokseen. Hyvä aihe, mutta keskustelu alkoi pyöriä epäolennaisissa asioissa: mitä ihmisen lautasella saa olla tai kielletäänkö bensaautot. Meille on jo alettu syöttää mielikuvaa Suomen holtittomasta velkaantumisesta. Fakta on se, että kuulumme koronakriisinkin jälkeen euroalueen neljänneksi vähiten velkaantuneisiin maihin. Velka-asteemme on pudonnut suhteessa euroalueen keskiarvoon.

– Jos ensi vaaleissa puhutaan vain velasta ja veronkevennyksistä, jotka ovat toisilleen täysin ristikkäisiä tavoitteita, niin ajaudumme sivuraiteelle, korostaa hän.

– Toivon, että puhuisimme ihmisten pärjäämisestä, toimeentulosta, hyvinvointi- ja hoivapalveluista ja koulutusmahdollisuuksista. Toivottavasti saamme ihmiset ottamaan kantaa näihin asioihin ja että he menisivät äänestämään ne asiat mielessään, toteaa Antti Lindtman painokkaasti.

Anneli Velho

INFLAATIO JA SÄHKÖ

Näin hallitus tukee sähkölaskujen maksussa – katso täältä laskelmat

Hallitus tiedotti elo-syyskuun vaihteen budjettiriihen päätteeksi toimenpiteistään kohonneiden sähkökulujen kompensoinniksi kotitalouksille. Tutustu Veronmaksajien tekemiin laskelmiin:

bit.ly/taloustaito_sahkotuki

Apua sähkömenoihin + inflaation ja sähkönhinnan nousun vaikutukset Kelan tukiin

Kelan tukiin on tulossa korotuksia. Korotuksilla turvataan tukien saajien ostovoimaa, kun elinkustannukset nousevat. Näillä sivuilla tietoa väliaikaisista sähkötuista ja niistä Kelan tukiin tulevista muutoksista, jotka johtuvat inflaatiosta.

Sähkötuki: www.kela.fi/sahkotuki
Sähkövähennys: www.vero.fi/sahkovahennys
Kelan tukiin tulevista muutoksista, jotka johtuvat inflaatiosta: www.kela.fi/inflaation-vaikutukset-tukiin

VEROTUS

Veromuutoksia 2023

Verotukseen on tulossa muutoksia vuonna 2023. Osa muutoksista on hallituksen budjettiriihen linjauksia, osa jo aiemmin vahvistettua lainsäädäntöä.

www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/verotus-2023

Kotitalousvähennyksestä

Vuonna 2020 kotitalousvähennyksen saajista 37,5 % oli eläkkeensaajia. Verohallinnolla on kattavasti erilaisiin tilanteisiin sopivia asiakasohjeita kotitalousvähennystä koskien:

www.vero.fi/kotitalousvahennys
www.vero.fi/kotitaloustyonantajana

ELÄKKEET

Työeläkkeiden indeksitarkistukset vahvistettu – korotus työeläkkeeseen noin 6,8 prosenttia

Työeläkeindeksi on ensi vuonna 2874. Työeläkeindeksi nousee ensi vuoden alussa noin 6,8 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Työeläkeindeksillä tarkistetaan maksussa olevat työeläkkeet.

Lue lisää asiasta EKL:n nettisivuilta: www.ekl.fi/edunvalvonta/elakkeet/elakeindeksi/tyoelakkeiden-indeksitarkistukset

Kansaneläkeindeksiin sidottuja etuuksia korotetaan 4,2 % vuodelle 2023 – indeksiä korotettiin aiemmin 1.8.2022 poikkeuksellisesti 3,5 %

Kelan maksamia etuuksia korotetaan kansaneläkeindeksin perusteella 4,2 prosenttia 1.1.2023 alkaen.

Lue lisää asiasta ja tutustu esimerkkeihin tukien korotuksista liiton nettisivuilta: www.ekl.fi/edunvalvonta/elakkeet/elakeindeksi/kansanelakeindeksi
Kelan etuuksiin liittyvät euromäärät ja tulorajat 2023: bit.ly/kela_2023

Kansainvälinen eläkevertailu: Suomi nousi takaisin kärkiviisikkoon

Suomen eläkejärjestelmä sijoittui lokakuussa julkaistussa kansainvälisessä Global Pension Index -vertailussa viidenneksi. Suomen sijoitus parani kaksi sijaa viime vuodesta, kun vertailun laskentatapaa muutettiin. Suomalainen eläketurva valittiin jälleen kerran maailman luotettavimmaksi ja läpinäkyvimmäksi.

bit.ly/etk_elakevertailu

YHDENVERTAISUUS

Vanhusasiavaltuutettu Päivi Topo ehdottaa kolmea ratkaisua päättäjille yhdenvertaisuuden edistämiseksi

Iäkkäiden kokemat vaikeudet digitaalisten palveluiden ja laitteiden käytössä ovat olleet jo pitkään tiedossa. Vanhusasiavaltuutettu esittää päättäjille kolmea ratkaisuehdotusta, joilla iäkkäiden yhdenvertaisuutta digiyhteiskunnassa voidaan lisätä:

1. Säädetään kuntien velvollisuudesta koordinoida digitukea alueellaan
2. Luodaan kansallisesti keskitetty asiointikanava niille, jotka eivät käytä digipalveluja
3. Sähköistä asiointia selkeytetään toisen puolesta asioinnissa ja tuetussa asioinnissa

www.vanhusasia.fi

VALTUUTTAMINEN

Kela kertoo valtuuttamisesta monella kielellä

Jos asiakas ei pysty itse hoitamaan Kela-asioitaan, hän voi valtuuttaa tehtävään toisen henkilön. Mitä valtuuttaminen tarkoittaa ja miten se tehdään?

bit.ly/kela_valtuuttaminen